

Drago Krča – hrvatski glumac i kazališni pedagog

Posvećeno uspomeni na ujaka o 100. obljetnici
rođenja i 25. obljetnici smrti

KREŠIMIR BLAŽEK

1. Djetinjstvo i mladost

Dugo sam se spremao pisati o velikom hrvatskom glumcu i profesoru na Akademiji dramskih umjetnosti, koji je uz to bio velik čovjek, moj uzor i još k tome moj ujak. Kako jedan cijeli, tako sadržajan, ali samozatajan i skroman život proveden na daskama koje život znače, sažeti u nekoliko kartica teksta? Prebirao sam po sjećanjima, našim razgovorima, uspomenama... Razgovarao sam sa sestričnom Sanjom, propitivao, bilježio, listao novinske članke, istraživao, gledao stare fotografije i uvjerio se koliko je velik u stvari bio. Zato ovaj tekst posvećujem uspomeni na njega, jer on to zaslužuje.

Kazališni kritičar Igor Mrduljaš u nekrologu posvećenom ujaku napisao je: »S pozornice hrvatskoga glumišta i života sišao je gospodin staroga kova i glumac našega doba. Odhodi još jedan koji nam se za života nije činio toliko velikim koliko ćemo to pojmiti kada ga više nema među nama. Glumac i osoba kakva je bio, Drago Krča stvarao je dojam da nam je kazalište bilo znatno bolje i važnije nego što je odista bilo. A može biti da je to i najviše što glumac uspije podariti svome glumištu.«

Drago Krča rođen je u Kutini 1. rujna 1923. godine u obitelji čiji su preci u ove krajeve doselili iz Češke. Preci po majci (Marija Prager) bili su poljodjelci iz Wallerna (danas Volary) i Vihorena s jugozapada Češke (Sudetska oblast) i pripadali su njemačkoj manjini, dočim su preci po ocu (Josip Krča) bili tkalci i došli su iz mjesta Krcah kod Brna (Moravska). Djetinjstvo provode u obiteljskoj kući Pragerovih u Kutinskom selu uz pitoresknu rječicu Kutinčicu. U Kutini bezbrižno provode dane, a Krča je bio posebno vezan uz ujaka Karla. Ta veza ostala je sve do Karlove smrti. Blizu njih u Kutinskom selu bila je fotografska radnja kumova Tonković pa iz tog vremena svjedoči i ova fotografija na kojoj su četiri generacije: pradjed Engelbert Prager (dolje u sredini), baka Marija i djed Jakob Prager (dolje), roditelji Josip (gore lijevo) i Marija Krča (gore desno), ujak Karlo Prager i teta Hedviga Prager (gore u sredini) te mali Drago i Ana Krča.

Otac Josip Krča bio je pisar (čato) kod poduzetnika prezimena Lucu, koji je imao poslovne odnose s tadašnjom željeznicom. Tako je Josip Krča službovao na nekoliko željezničkih postaja, da bi tridesetih go-

Sl. 1. Drago Krča

dina dvadesetog stoljeća stigao u Koprivnicu iz Kašine. Obitelj se smjestila u Dugoj ulici kao podstanari. I danas mi je u sjećanju priča kako je moja baka Marija Krča tačkama odlazila po ugljen kod obližnjeg trgovca Eisenstedtera.

Ujak Drago i mama u Koprivnici pohađaju pučku školu, a zatim postaju polaznici Kraljevske male realne gimnazije. U Koprivnici su stekli nove prijatelje uz koje su ostali vezani cijelog svog života. Znam da ujak nikada nije propuštao pozive na proslavu mature, a posebno mi je u sjećanju ostala proslava pedesete obljetnice. Tada sam mislio: »O Bože, kaj su stari i još imaju volje naći se i družiti.« Danas više ne mislim tako. Naime, sljedeće 2024. godine moja generacija maturanata iz 1974. godine obilježiti će 50. obljetnicu mature. I moram priznati da s uzbuđenjem iščekujem taj susret.

Nakon nekog vremena obitelj kupuje kuću na Varaždinskoj cesti, kućni broj 29 (preko puta groblja). Predratno razdoblje ujo i mama provode bezbrižno u druže-

nju s vršnjacima i igri skrivača sa strogim ocem. Majka Marija vješto manevrira između muža i djece koja *skrivečki* odlaze u plesnu školu, što tata Josip nije dobro primio. U to vrijeme od željezničke pruge do njihove kuće bilo je jako malo drugih kuća. Nije bilo ugodno navečer se po mraku vraćati doma i još prolaziti kraj groblja. No za njih groblje nije bilo mjesto jeze i nelagode. Po maminoj priči (a vidio sam i slike) i priči njene dugogodišnje prijateljice Branke Vrabec (preminula 2022. godine), groblje je bilo idealno mjesto za raznorazne igre. Između ostaloga i izigravanje duhova. Sic! Kada tome dodamo da je mrtvačnica bila i objekt za obilježavanje sretnih i tužnih događaja, u njoj se oplakivalo mrtve, slavile se zaruke, rođendani i održavale razne veselice, tada to zvuči pomalo morbidno. Kao gimnazijalac u Koprivnici ujak je gledao velikane hrvatskog glumišta Viku Podgorsku i Dubravka Dujšina u Begovićevoj predstavi »Bez trećega«, što će se pokazati presudnim za odabir njegovog budućeg poziva. Dolazi i nesretno ratno razdoblje, uspostava Nezavisne Države Hrvatske pa mobilizacija i regrutiranje mladića koji su netom maturirali. Ujak biva regrutiran i odlazi na obuku u Ravnu goru. Prije odlaska na bojišnicu dolazi doma i skriva se na tavanu kuće. Majka u strahu da susjedi nešto ne posumnjaju skriva od pogleda odjeću koju pere i suši, potajno odlazi po hranu i nosi ju sinu na tavan. Ne znam koliko dugo se tako skrivao, no jedne noći pod okriljem mraka te 1943. godine odlazi u partizane i priključuje se borcima Kalničkog partizanskog odreda, a ubrzo postaje i članom njihove kazališne družine. U partizanima nastavlja put s gimnazijskim kolegom dr. Krešimirom Švarcom (uvaženi poslijeratni koprivnički liječnik). Iako nisu bili vršnjaci (Kejo, kako su ga zvali, bio je generacija moje mame rođene 1925. godine), puno stvari i pogleda na svijet i događanja oko njih već ih je u gimnaziji zbližilo, da bi se to još jače naglasilo upravo u partizanima, a nastavilo prijateljivanjem u poslijeratnom razdoblju. Znam da je na molbu dr. Švarca ujak zajedno s Perom

Kvrgićem i Bobijem Marottijem uvećao proslavu 100. obljetnice koprivničke bolnice, a 1996. godine na promociji knjige dr. Švarca »Štikleci iz stare Koprivnice« ujak je interpretirao odlomke iz knjige. Mene pak čini ponosnim što sam, na poziv dr. Švarca, imao priliku zauzeti ujakovo mjesto na promociji drugog, dopunjenog izdanja knjige »Štikleci iz stare Koprivnice« (2009.) i čitati odlomke iz ove knjige koja je trajni dokument jednog vremena, ljudi i događaja koji su obilježili tadašnju Koprivnicu i koja bi trebala biti obvezna lektira svakog Koprivničanca.

Sl. 2. Portret obitelji Krča

2. Počeci bavljenja glumom

Ujak Krča 1944. godine prelazi u Centralnu kazališnu družinu Zemaljskog antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Hrvatske (ZAVNOH-a), a potom u Kazalište narodnoga oslobođenja Hrvatske u Splitu. Nakon amaterskih nastupa u partizanskim kazališnim družinama, primljen je u dramski ansambl zagrebačkoga Hrvatskog narodnog kazališta (u daljnjem tekstu HNK), kad je i započeo polaziti Zemaljsku glumačku školu, koju je ubrzo napustio zbog bolesti. Glumačku naobrazbu nastavio je 1947./48. godine u Dramskom studiju zagrebačkoga HNK-a. Iako mnogi misle da je osnove glumačkoga zanata naučio od dr. Gavelle, istina je da su i Krča i Lasta i Kvrgić bili učenici barda hrvatskoga glumišta, velikoga Tita Strozija. U HNK je ostvario niz dojmljivih uloga. Svojim upečatljivim izgledom (visok, vitak, bujne plave kose) i izrazito zvonkim glasom bio je predodređen za uloge ljubavnika i junaka. Debitirao je 1945. kao Vasja u predstavi *Očinski dom*, a potom slijede uloge Mara (*Dundo Maroje*, 1946.), Branka (*Sedmorica u podrumu*, 1949.), Miljenka (*Dubravka*, 1951.), Orsina (*Na tri kralja*, 1951.). A onda je uslijedio veliki odmak od kazališnih klišeja. Slijede uloge Krešimira Horvata (*Vučjak*, 1950.), naslovna uloga venecuelanskog časnika koji se žrtvuje za slobodu (*Montserrat*, 1951.) i uloga Aurela (*Leda*, 1953.)

za ostvarenje kojih dobiva izuzetne kritike i status prvaka drame HNK. Pronalazim tekst u kojem kroničari i kazališni kritičari pišu da ga je publika voljela, naročito mlada (osobito ženska). Pa ipak to ga nije u potpunosti ispunjavalo. Tražio je nešto više. Ovako je to opisao velikom kazališnom redatelju Božidarui Violiću, kome nije bilo jasno zašto je ujak na početku tako uspješne karijere, kao mladi, već afirmirani »prvak drame« 1953. godine otišao iz HNK u avanturu zvanu Zagrebačko dramsko kazalište (u nastavku teksta ZDK): »Nama to nije bilo dovoljno, ne mislim reći da nam nije laskalo imati uspjeha, kome to nije drago, ali mi smo htjeli raditi drukčije, više zajednički, ne svaki za sebe, natjecati se. Bojali smo se gotovosti, dovršenosti, postignutog statusa prvaka koji te obvezuje da ga braniš kao tenisač na ATP listi. Za naš posao to je samoubojstvo. Mi smo htjeli raditi problemski teatar, gdje uloga nije jedini i konačni cilj glume. Mi smo trebali tišinu, sabranost, zajedništvo u kojem ćemo čuti jedan drugoga, da bismo čuli sebe.« Iz tih razloga »pobunjenici« iz HNK: Drago Krča, Pero Kvrgić, Sven Lasta, Josip Bobi Marotti, Mladen Šerment, Duka Tađić, Nela Eržišnik, Mia Oremović, Vjera Žagar Nardelli, na čelu s idejnim začetnikom dr. Brankom Gavellom (kao *primus inter pares*) osnivaju 29. 5. 1953. godine Zagrebačko dramsko kazalište (od 1970.

Sl. 3. Drago Krča (kadet Horvat) i Vjera Žagar Nardelli (barunica Meldegg-Crannensteg)

Dramsko kazalište Gavella). Sjedište mu je u zgradi Malog kazališta (područna pozornica HNK) u Frankopanskoj 10. Prvi ravnatelj bio je hrvatski književnik Pero Budak. U skupini su bili i književnici Mirko Božić, Marijan Matković, Joža Horvat, Petar Šegedin, redatelji Kosta Spaić i Mladen Škiljan te likovni umjetnici Edo Murtić i Kamilo Tompa. Zbog renoviranja zgrade, prve predstave *U logoru* i *Golgota* izvedene su na gostovanju u Subotici, a kazalište je svoja vrata otvorilo 30. 10. 1954. godine. Ujak u tim predstavama, koje je režirao dr. Gavella, igra glavne role kadeta Horvata i Pavla, koje ga uz ulogu dr. Proctora u Vješticama iz Salema (1954.) izbacuju u orbitu tadašnjeg glumišta.

3. Nastavnik glume

Osim glumi, ujak je cijeli svoj život posvetio odgoju generacija i generacija mladih glumaca. Želio je na mlade ljude prenijeti sve svoje znanje i zajedništvo u stvaranju novog, boljeg i istraživačkog kazališta. Taj njegov žar i htijenje, njegovu sklonost, vrlo rano je prepoznao Gavella, pa ga je već druge godine po osnutku ZDK pozvao na Akademiju za kazališnu umjetnost za honorarnog nastavnika glume. U početku su zajedno vodili klasu studenata

ZAGREBAČKO DRAMSKO KAZALIŠTE
VELIKO KAZALIŠTE
PONEDELJAK, 28. LIPNJA 1954.
IZVAN PRETPLATE
Predstava 351

PROSLAVA 40-GODIŠNICE UMJETNIČKOG RADA DRA. BRANKA GAVELLA
U LOGORU

DRAMA U TRI ONSA
Napisao: MIROSLAV KRLEŽA
Redatelj: Dr. BRANKO GAVELLA

Scenograf: prof. KAMILO TOMPA
Asistent scenografa: SAVO ŽMONIČIĆ
Autorske napje: SLAVKO ANDRIĆ
Sveučk. muzik.: prof. ALEJO CIFRA
Naravn. kostim.: JASNA NOVČA

LICA:

Kadet Horvat	Drago Krča	Artifekti kapetan Letak	Ivan Sukić
Oberleutnant Doktor Gregar	Jozo Laska	Herašević Edvard, Zvezdoski	Stani Ožić
Oberleutnant Doktor Pabst Agamer	Joža Horvat	Marijanski Doktor Albin	Jozo Poljanec*
Oberleutnant Walter	Doktor Fedik	Falko, časnik, Antun, Babić	Stjepa Marčević
Feldwebelmeister von Hellesonow	Vera Džurđić	Kadeti izvan logora Jurković	Anty Lenca
Brigadir Oberst Droppelbach	Drugo Mihovlić	Željko, Elmer	Željko B. Željko
Banar Crannensteg	Ivo Ridi	Polj. i S.Č.	Stjepa Marčević
Boronica Meldegg-Crannensteg	Vera Žagar	Infanterijski Oberleutnant Gregor	Petar Krležić
Čuž Crannensteg	Anty Kumpić	Industrijski Poduzetac	Mladen Škiljan
Pokrovnik Dr. Meldegg	Željko Ruzić	Četnik	Mate Šeremet
Major Hochstadt	Milica Janković	Adutant	Davor Mirov

Ostali: Prilobac Jelenc, Ivan Rogožić, Feliks Štorgić, Boris Španer, Anty Č.Č.Č., Anty Vrdoljak, Katerini, Zlatka

Zbirno se u Godišnj u jesen godine deset stotina besplatno.
Inicijator: Drago Vojvodić
Tehnički voditelj: Mla Radčić

Muska: Mihaila Perčić i Jurko Vovrat
Kostimi: Ireni i u vizitnoj radionici prof. vježbov Radulje, Horvatica i Kristine Šević
(* Studenti Akademije za kazališnu umjetnost u Zagrebu)

Uzane cijene: od 35.- do 200.- Dva	Isk. besplatno	Do 200.-	Balkon	I. red	Do 115.-
	Isk. i k. s. p.	100.-		II. red	95.-
	Isk. i k. s. p.	200.-		III. red	75.-
	Isk. i k. s. p.	150.-		IV. red	55.-
	Isk. i k. s. p.	100.-		V. red	35.-
	Isk. i k. s. p.	50.-		Štand	15.-
	Isk. i k. s. p.	25.-			

PREPRODAJA ULAZNICA VRSI SE U PROFAGANDNOM UREDU M. N. K. MARŠALOVICAVA 3 SAMO RADNIM DANIMA OD 10-13 I OD 17-19 SATI ZA SVE PREDSTAVE IZVAN PRETPLATE I U PRETPLATI 3 DANA UNAPRIJED. NA DAN PREDSTAVE ULAZNICE SE PRODAJU SAMO NA KASADNE VELIKO KAZALIŠTE OD 10 DO 13 SATI I JEDAN SAT PRIJE POČETKA PREDSTAVE

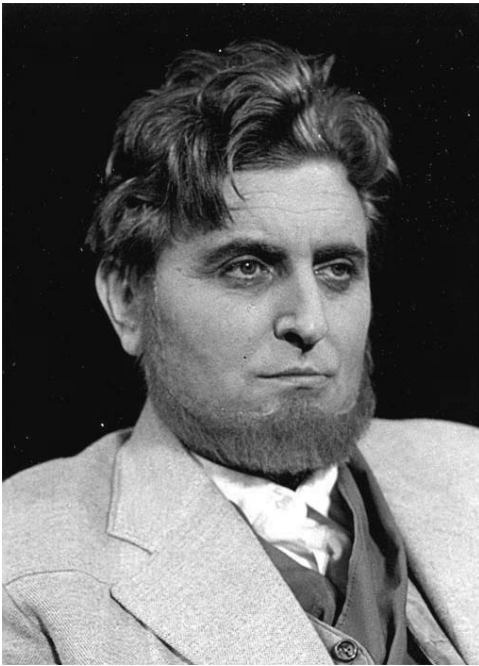
Dva do 7 godina više dječji ulazak na godišnje, — Zakazani pojedinac ne plaćaju se u godišnje sve do prva stanka.

POČETAK U 20 SATI **VRŠETAK OKO 23 SATI**

Sl. 4. Plakat za predstavu Miroslava Krleža *U logoru*, 1954. godine

prve godine, ali Gavella je ubrzo Krči prepuštao da to radi samostalno. Boljega nije mogao naći! Kao profesor na Akademiji dramske umjetnosti proveo je od 1954. godine pa do umirovljenja 1989. godine, kada među posljednjima od osnivača Dramskog kazališta Gavella odlazi iz svoga kazališta, ali ostaje na Akademiji gdje je gotovo do kraja života radio s početnicima na prvoj godini. Ujak je kao glumac i pedagog bio izraziti *gavelijanac*. Studenti su ga izuzetno cijenili kao učitelja i voljeli kao čovjeka, a i on je volio njih. Oduševljavao se svakom novom generacijom glumaca, radovao se njihovim uspjesima jer je u tom njihovom entuzijazmu, radu i zanosu vidio sebe u mladim danima. Znam s koliko je ushita govorio o predstavi *Izbacivači* Teatra Exit i energiji koju su mladi glumci unijeli u nju. Govoreći o odnosu ujaka i brucosa na Akademiji, jedna sitnica mi se urezala u sjećanje. Naime, na kraju svake akademske godine studenti su svojim profesorima nadijevali imena po naslovima filmova (to je tada bilo *in*). Krčici, kako su ga najčešće

Sl. 5. Drago Krča kao Trigorin, A. P. Čehov: *Galeb*, 1962. godine

Sl. 6. Krča (Chandebise/Poche) i Zorko Rajčić / Homenides), Georges Feydeau: *Buba u uhu*, 1972. godine

zvali njegovi studenti, nadjenuli su prigodno ime *Gospodinu s ljubavlju* (po filmu iz 1967. godine). Na jednom druženju poslije gostovanja Histriona u Gotalovu, glumac Danko Ljuština ispričao mi je kako su jednom prigodom gostovali u Beogradu. Nekolicina njih bili su još na zadnjoj godini Akademije, bez prihoda, i rado se sjeća kako ih je ujak častio sendvičima i pićem. O ujaku su mi lijepo pričali i Ivica Zadro i Darko Janeš. I zbog toga sam i danas jako ponosan na njega. Kada sam dolazio kod međaša Fjake (Andrija Pavlović) u klet gdje se dugo godina okupljalo veliko društvo bonvivana (među njima i Vinko Česi, Krešimir Trumbetaš i Zlatko Kauzlarić Atač) oni su, da bi me podboli, govorili »ide mali Krča«. Ja sam se tome »opirao«, a u stvari mi je neizmjereno mnogo imponiralo što su me tako zvali. Zato je lijepo čuti riječi koje je Zlatko Kauzlarić Atač posvetio sjećanju na ujaka Krču: »Čudim se i ne mogu vjerovati; od toliko kazališnih projekata (skoro 200), pronalazim da sam samo u *Idiotu* Dostojevskoga imao u podjeli moga dragog glumca Dragu Krču. A uvijek sam s

ponosom spominjao kako i Krča ima, kao i ja, povezanost s Koprivnicom. I tako jednom prilikom pozovem velikog glumca u svoj atelje da mi pozira za portret, na što se on vrlo rado odazvao. Krčino lice koje je zračilo intelektualnom toplinom humora i ležernom komunikacijom olakšalo mi je posao, pa sam posegnuo i prema nekim fotografijama iz njegovih predstava i tako je nastao moj crtež poput nekog pannotikuma. Lica glumca koji čudesno mijenja izraz u skladu s ostvarenom ulogom. Govorio je: »Danas, kao glumac, shvaćam da je taj fluid ono nešto što ostaje i onda kad izblijede fotografije i plakati. Ostaje u meni i kad ga prenosim, bilo kao čovjek čovjeku, prijatelj prijatelju, otac djetetu ili kao glumac u publiku, on živi i traje kao ljudsko saznanje koje moramo prenijeti drugome.« Nekadašnje Dramsko kazalište Gavella počivalo je na četiri glumca: Bobiju Marottiju, Peri Kvrgića, Svenu Lasti i Dragi Krči. »Pučka škola i gimnazija u

Koprivnici. Ljetne ferije kod ujaka u mjestu rođenja Kutini. Selo. Konji. Vršidbe. Proštenje. U Koprivnici stan preko puta groblja. Otvoreni grobovi, kosti, lubanje, sprovodi, ukopi, toranj, sove, ptičja jaja, šume, vinogradi, pješčani duboki vijugavi klanci obrasli akacijom, raspela na raskršćima, kesteni, slamom pokrivene kleti, stare drvene preše. Galović! Sajmovi, seljaci, građani, đaci i profesori, vjeronauk i prirodopis, igre i knjige, nedjelje, park s paviljonom i limenom glazbom, đačke priredbe i čajanke, korzo, kino, Drava, Šoderica, školski sletovi, granica s Mađarskom, izleti, Varaždin, Križevci, Ozalj, Trakošćan itd. Gimnazijalci na školskom izletu u Zagrebu. Kazalište! *Dundo Maroje*, *Rigoletto*. Umor i upečatljivi dojmovi. U školskim priredbama ne sudjelujem kao glumac. Stidljiv sam. Bojim se. Pomažem oko kulisa.« I tako u druženju završili smo portret, a bi-lješke iz razgovora zahtijevale bi puno više prostora nego što mi je dozvoljeno...!»

4. Privatni život i stvaralaštvo zrelih godina

Svoj privatni život ujak je držao daleko od očiju javnosti. Oženio se 1952. godine glumicom Ljubicom Mikuličić (rođena 1925. godine), lijepom Primorkom s Krasice, kolegicom iz kazališta (teta glumice Lele Margitić i primabalerine Vesne Butorac). U mladosti su bili par i na sceni, a onda i u privatnom životu. Ujnu Ljubicu posebno pamte po glavnoj roli u predstavi *Mačka na vrućem limenom krovu* (1956. godine). Kći Sanja (rođena 1958. godine) nije krenula umjetničkim putem, već je doktorirala na biologiji i sve do nedavnog umirovljenja radila u području zaštite okoliša. Bilo je to vrijeme kada su se ratna (Bobi Marotti, Pero Kvrgić) i novostečena kazališna prijateljstva (bračni par Jure Kaštelan i Nada Subotić) pretočila u obiteljska druženja, putovanja, radne godišnje odmomore na Dubrovačkim ljetnim igrama, zajedništvo na sceni i u privatnom životu. Brojne zgode i nezgode prate ta njihova

Sl. 11. Drago Krča i Ljubica Mikuličić. *Mačka na vrućem limenom krovu*, 1956. godine

druženja. Ujak nije bio tip zabavljača. Volio je društvo, ali se nije isticao. U rijetkim trenucima opuštanja, između ostaloga u našem vinogradu (ali i kod Fjake), znao je popiti koju više i tada je postajao beskrajno duhovit i zabavan. Sjećam se da mu je pokojna ujna znala reći: »Krča, morao bi češće popiti jer si tada neizmjereno duhovit, smiješan i simpatičan.« Sjećam se i dva štikleca tako karakteristična za ujaka. Jednom zgodom ujna mu je rekla da kupi *futer*, koji joj je trebao za kaput. Ujak kao ujak, sve je čuo s pola uha, vraća se kući i na upit ujne da li je kupio *futer* odgovara da je i da ga je stavio u frižider. Naravno, umjesto *futera* kupio je *puter*. Drugi štiklec vezan je uz kupnju krumpira. Dobio je zadatak da kupi vreću krumpira i čovjek donosi krumpir u stan na drugom katu u Adžijinoj ulici (danas Kneza Mislava). Ujak sav sretan što je riješio zadatak. Kada začuje ujnu: »Krča, pa što rade dvije vreće krumpira na balkonu?« Očekivano, ujaku punom empatije bilo je žao čovjeka kojemu je ostala još jedna vreća krumpira pa je kupio i nju, a žao mu ga je bilo jer je krumpir nosio na drugi kat. Naravno, jedna vreća krumpira završila je u kontejneru za smeće. Pamtim

i zgodu kada su ujo i Bobi došli k nama po meso od kolinja. Sjeli oni s tatom i tako, riječ po riječ, čašica po čašica. Stalno tati govore da toči više mineralne, a manje vina i on to radi. Problem je bio u tome da je i u jednoj i u drugoj flaši od mineralne vode bilo vino. Krenuli oni za Zagreb, kada je tata shvatio da su meso ostavili u Koprivnici. Sjeo je u auto i krenuo za njima, a oni kad su shvatili da su zaboravili meso, okrenuli se i natrag za Koprivnicu. Negdje između Vrbovca i Križevaca su se mimoišli. No priča je ipak imala sretan kraj i meso je stiglo u Zagreb. Naravno da su njihove supruge, Ljubica i Anđela bile *presretne* kada su ih vidjele.

Nakon uloga Krešimira Horvata i kadea Horvata (po mnogima najbolje interpretacije ovih Krležinih likova uopće), ostvario je maestralne uloge Ivana (V. Kljaković: *Hanibal*, 1961. godine), za koju je dobio nagradu Sterijinog pozorišta), Trigorina (A. P. Čehov: *Galeb* 1962. godine), Orgona (Molliere: *Tartuffe*, 1964. godine), Dantona u *Dantonovoj smrti* 1969. godine, gazde Japice u kultnoj predstavi DK Gavelle – *Kraljevo*, 1970. godine i tako redom. Njegov nemirni i istraživački duh vodi ga kao glumca – gosta u Teatar ITD, koji se oblikuje u atmosferi nezadovoljstva stanjem u hrvatskim kazalištima sa snažnom željom za slobodom stvaralaštva i istraživanja kako glume, tako i pozornice. U Šoljanovoj *Dioklecijanovoj palači* 1969. godine, u režiji Vladimira Gerića, ujak je maestralno odigrao ulogu Dioklecijana. Za tu je ulogu dobio Zlatni lovorov vijenac za glavnu mušku ulogu na X Festivalu Malih i eksperimentalnih scena (MESS) u Sarajevu 1969. godine. O tome govori i kritika iz *Dnevnih novosti*: »...a od svih glumaca što smo ih prošlog tjedna gledali, Drago Krča je učinio najviše, ponirao najdublje – igra koja se prilaze kazališnoj antologiji.« U Teatru ITD ostvario je još zapaženih uloga u predstavama: *Mirisi, zlato i tamjan* Slobodana Novaka (režija Božidara Viočića 1974. godine), *Emigrantski razgovori* Bertolda Brechta (režija Nenada Puhovskog 1975. godine), *Orwelova* 1984. (režija

Sl. 12. Krča kao Orgon. Molliere: *Tartuffe*, 1964. godine

Nenada Puhovskog 1976. godine). Te sedamdesete godine bile su godine njegove glumačke zrelosti. Dva dijametralno suprotna lika elizabetanske drame: Volpone (na Splitskom ljetu 1977. godine) i Falstaff (u *Henriku IV* 1980. godine) maestralna su glumačka ostvarenja, možda i vrhunac njegove karijere. Dalibor Foretić je u nekrologu u Novom listu povodom ujakove smrti napisao o ulozi Falstaffa: »Igrajući Falstaffa, Krča ga je rafiniranom preciznošću i suptilnim vibracijama izgradio od početka do kraja. Henrika IV se rijetko igra upravo zbog Falstaffa. Treba naći glumca za takav lik. Nitko nikada na našoj sceni nije tako odigrao poraz hedonizma kao svjetonazora, pretvarajući vibrantnu komiku, veličanstvenu grotesknost, superiornu bufoneriju, isijavajući životnu radost i bezbrižnu lakomislenost u najcrnju tragediju.« Upravo je za ulogu Falstaffa 1980. godine dobio godišnju nagradu Vladimir Nazor za glumu. Iste godine dobiva i prestižnu nagradu Dubravko Dužšin, nagradu koja nosi ime po velikanu hrvatskog glumi-

Sl. 13. i 14. Drago Krča kao Falstaff u *Henriku IV*, 1980. godine

šta, kojega je ujak kao koprivnički gimnazijalac gledao na sceni i nije ni sanjao da će jednoga dana dobiti tu za svakog glumca značajnu i dragu nagradu. I neka mi bude dozvoljeno, bio je to vrhunac sjajne glumačke karijere, koju nažalost, nikada nisu adekvatno popratili mediji. Ujak je uvijek puno radio. Njegov radni dan započinjao bi odlaskom u teatar na probe (kada se uvježbavala nova predstava), nakon toga ručak i kratki odmor, pa odlazak na Akademiju, navečer predstave, nakon toga noćna snimanja radijskih drama. Rjeđe je radio za televiziju: *Klupa na Jurjevskom* (1972. godine), *Nikola Tesla* (1977. godine), *Nepokoreni grad* (1982. godine), *Olujne tišine* (1997. godine) i film. Od filmova spominjem: *Sreća dolazi u 9* (1961. godine), *U prolazu* (1963. godine), *Paviljon broj VI* (1968. godine), *Slučaj maturanta Wagnera* (1976. godine), *Za sreću je potrebno troje* (1985. godine), *Stranci u noći* (1992. godine), *Nausikaja* (1994. godine) i *Božić u Beču* (1997. godine). Mnogim naraštajima, sada već odraslih ljudi, ostat će u pamćenju popularni crtici o žapcima Pončo i Toro u kojima je ujak glasom utjelovio žapca Tora. U dugometražnim crtici *Čudesna šuma* (1986. godine) i *Čarobnjakov*

šešir (1990. godine) dao je glas Kralju Vodenjaku i Gospodaru Gljivarku.

Uz već spomenute nagrade treba spomenuti i Nagradu Vladimir Nazor za životno djelo 1989. godine, Odlikovanje Redom Danice Hrvatske s likom Marka Marulića za osobite zasluge u kulturi Predsjednika Republike Hrvatske (1996. godine) te Zlatnu arenu u Puli za epizodnu mušku ulogu tetka Josipa u filmu Branka Schmidta *Božić u Beču* (1997. godine). Svoju maestralnost pokazao je i u svoje posljednje dvije uloge, obje izvan Zagreba, »tamo kamo ga je gonio nemirni histrionski duh« (D. Foretić). U Osijeku mu je zbog zdravstvenog stanja izmakla uloga Ignjata u *Gospodi Glembajevima* (1993. godine). Jedna zanimljivost i nepobitna činjenica – veliki krležijanski glumac u mladosti, nikada nije odigrao ni jednu Krležinu zrelu ulogu. U toj predstavi dodijeljena mu je uloga staroga Fabriczyja. No za njega nije bilo malih i velikih uloga, stoga je prihvaćao i one najmanje jer je to bilo u duhu njegova poimanja kazališta. Zadnji put zaigrao je na sceni Hrvatskog kazališta u Pečuhu (Mađarska). Igrao je dr. Freuda u Gavranovoj drami *Pacijent dr. Freuda* (1997. godine).

Sudjelovao je u izvedbama mnogobrojnih radijskih drama. Upravo me to podsjeća na zimsko vrijeme kada sam, kao dječarac, u mraku sobice s bakom Marijom, držeći noge u laboru vruće vode s pažnjom slušao radio drame i uju. U našoj obitelji svi smo bili jako ponosni na njegovu karijeru i uspjehe. A on, kao i uvijek skroman i samozatajan, rado je dolazio u Koprivnicu (sjećam se »fiće« i kasnije DeKaWejca uz koje sam se slikao), ujutro bi prošetao gradom i otišao na groblje obići grob roditelja. Veselio se i našem vinogradu i kada je bilo moguće, dolazio bi u berbu. Uz baku je vezana zgodna anegdota koju je rado pričavala ujna Ljubica. Naime, kad je baka dolazila kod ujaka u Zagreb, znali su igrati *čovječe ne ljuti se*. Baka je puštala ujaku, a ne unuci Sanji što bi bilo za očekivati. Tolika je bila njena ljubav prema sinu. Kako sam odrastao, tako sam sve više osjećao afinitet prema glumi. U gimnazijsko doba često

sam bio u Zagrebu i odlazio na predstave i izbliza upoznao svijet kazališta, upoznao glumce i u glumačkom klubu u pauzama predstava pratio šahovske duele ujaka i Semke Sokolović Bertok, uživao u društvu Bobija, Perice i ostalih velikana hrvatskog glumišta. U trećem razredu ujaku sam rekao da bih pokušao upisati Akademiju. Doista smo razgovarali i on mi je rekao da će mi pomoći oko pripreme za prijemni ispit, ali da nitko neće znati da sam njegov nećak, pa ako sam talentiran, proći ću. Nije želio da po vezi prođem prijemni (što je vjerojatno mogao učiniti jer je bio jedan od članova komisije), uz obrazloženje da ako nemam talenta, neću imati niti uloga, niti angažmana, niti zadovoljstva, niti novaca, a to on nikako nije htio. Za to mu i dandanas zahvaljujem i još ga više cijenim. Pripremali smo za prijemni Antonijev govor iz Julija Cezara, *Cesarićevu Vočku poslije kiše*, Galovićev *Kostanj* i zaista se više ne sjećam drugog monologa. I onda, nešto se dogodilo u mojoj glavi i odustao sam od prijemnog ispita. I danas me kopka jesam li bio za poziv glumca. Nažalost, nikada to neću saznati. Kompenzirao sam to na amaterskoj sceni kao glumac i redatelj, završavajući, kao voditelj brojnih svečanih sjednica i programa, interpretator tekstova na promocijama knjiga, radijski voditelj. No, ukupno gledano imao sam sreću i zadovoljstvo da sam tih sedamdesetih godina, i kao gimnazijalac i kao student, gledao sve kazališne uspješnice u Gavelli (*Kraljevo*, *Buba u uhu*, *Priče iz bečke šume*, *Richard II*, *Henrik IV*, *Đimi odlazi ...*), ali i već navedene predstave u ITD-u. Ta ljubav prema kazalištu, prema daskama koje život znače, i danas živi u meni. Baš kao i uspomene na ujaka Krču.

5. Rekli su o Krči

Igor Mrduljaš: Drago Krča bio je odista neobičan glumac. Prava protivnost većini svojih kolega, a napose općoj slici o glumcu. Živio je i stvarao desetljećima, ovdje među nama, ali tako tiho i nezamjetno

da bi se gotovo dalo govoriti o povučeno-
sti. Ne pamti se da je ikada sudjelovao u kakvoj bučnoj javnoj prigodi, ne vezuju se uz njegovo ime nikakvi kazališni ispadi ni škandali, svađe ili žučljive rasprave. Jednostavno: tihi čovjek Drago Krča koji je bio gromovit i eruptivan na pozornici.

Dalibor Foretić: Trokut Horvat – Volpone – Falstaff Krčina je velika rekapitulacija puta svega živog. Bez obzira koliko je salon u njegovo vrijeme bio prezren, Krča je na čudesan način bio i salonski glumac. Bio je savršen suigrač na sceni, naročito u verbalnim nadmetanjima. U njima je često preuzimao ulogu defanzivca. Na uporne *drajfove* svojih verbalnih protivnika, on je odgovarao savršenom obranom i u tim je utakmicama blistavom poantom nerijetko pobjeđivao.

Dubravka Vrgoč: Svojim je specifičnim glumačkim nadahnućem uspijevao u svakoj ulozi biti drugačiji, jednako uvjerljiv u interpretacijama tragičnih i komičnih likova, spreman na najrazličitije glumačke rizike.

Marija Grgičević: S godinama u njemu se sve izrazitije razvijao smisao za humor, tako da je ostvario najveći glumački raspon: od tragike do komike, i to tako da se njegova najnovija uloga uvijek činila i najboljom.

Božidar Viočić: Ne mogu procijeniti koji je gubitak za naše glumište veći, što je ostalo bez Krče glumca ili Krče pedagoga. Mnogo smo predstava radili zajedno i ne sjećam se da je ikada u poslu podigao glas, svađao se ili psovao, bio razjaren. Ima još takvih ljudi u kazalištu, rijetki su doduše. Pristojnost mu je bila znak urođene finoće duše, a ne stečenoga kućnog odgoja. Glumačkom se pozivu predano i revno odazivao do posljednje uloge.

Vladimir Gerić: Mnogo se toga zaboravlja, svjesno ili Višnjom voljom, ali ja, evo, pamtim i osjećam jednog iznimno dragoga čovjeka i velikoga, istinskoga, jedinstvenoga glumca, koji je bio ozbiljan, zreo i pun poštovanja prema starijima oko sebe kad je počinjao, a vedar, gotovo nestajan i jednako pun poštovanja prema mla-

dima, kad je već bio... na putu u hrvatsku kazališnu legendu.

Nikola Batušić: Smijući se i kroza smijeh, Krča je kao Falstaff tijekom predstave dosljedno pripremao svoj tragični kraj, pa kada se u času krunidbe novoga suverena našao odbačen i prezren, zaboravljen u prikrajku, svjestan kako će se od sada dvor prema njemu ponašati kao prema odbačenom psu, kada mu je postalo jasno kako je veselje krčme bila tek velika iluzija koju je zbilja nemilosrdne vlasti ipak nadvladala, njegova je iskrena suza uspjela zamutiti i naše gledateljsko oko.

Zvonimir Mrkonjić: Drago Krča bio je prvak zajedništva. Kako se Krča nametnuo ansamblu? Tako što nije zaigrao ulogu predvodnika, nego, kao netko najmanje naklonjen vodstvu, zaigrano se prepuštao svojoj ulozi, tako da je postajao ishodištem skupna oduševljenja za predstavu. Kao nezamjenjiv protagonist, Krča je odigrao niz velikih, karakterom i moralom izdvojenih osoba, koje se bez kolebanja usmjeruju k cilju svojega djelovanja ili neumoljivoj sudbini. Duh i tijelo Drage Krče nikada nisu bili u nesuglasju. Što znači da je dinamika smisla i riječi uvijek bila primjereno popraćena pokretima njegova omašna, ali živahno i kadšto usplahireno uzgibana tijela. Tako je Krča vladao pozornicom ne ispuštajući je iz svog nadzora, kao što nikada nije napuštao život i misli onih koji su ga voljeli.

Pero Kvirgić: Pamtim ga iz davnih ratnih dana. Od onda pa sve do njegove smrti susretali smo se, družili se, putovali, priređivali kućne domjenke, često bili zajedno na sceni. Drag i prislan i kad je distanciran, uvijek spreman pomoći čovjeku, prirastao srcu, kako kažu njegovi studenti glume, samozatajan, pažljiv prema svojim kolegama glumcima. Drago Krča svojim je radom, igrom, svojim stajalištem stvarao glumačku etiku mijenjajući uopćenu predodžbu o amoralnom mistificiranom glumcu i kazalištu zvjerinjaku. Bio je veliki glumac i veliki čovjek uspravnoga hoda. Lijepo je bilo s tobom. S tobom nam je ži-

vot bio ljepši i bogatiji. Hvala ti i zbogom, dragi Krča Falstaffe.

Jelena Miholjević: Imala sam sreću biti povezana i obiteljski, i profesionalno, s toliko iznimnim umjetnikom kao što je bio Drago Krča. S potpunom iskrenošću mogu kazati da me je upravo Krča glumački formirao, predajući mi na ADU, i da ne prođe dan, a da ne vodim duge i ispunjavajuće razgovore s njim u mislima, kao što smo običavali činiti u stvarnom životu. Generacijama glumaca Krča je bio uzor, inspiracija i velika podrška kakvu samo takva ljudska i umjetnička veličina poput njega, iznimnog i nezamjenjivog, i može biti.

Lela Margitić: Krča! Zvali smo ga Krča. Krkan. Bio je jedan od najvažnijih ljudi u mom životu. Bio je barba, prijatelj, učitelj. Uvijek sam se mogla osloniti na njega. Pružao je podršku, savjet, poduku. Bez sentimentalnosti, obzirno, iskreno. Bio je moj profesor na I. godini Akademije. Prema meni, čini mi se, bio je stroži. Sjećam se dobro našeg dugog razgovora nakon ispita te prve godine. Bili smo na tati-noj barki. Išli smo iz Sušaka na Krk. Duga vožnja. Sjedili smo na provi. Krča je govorio. Nije me hvalio. Ukazao je na moje slabe strane. Taj razgovor promijenio je moj odnos prema glumi, kazalištu. I tako je razgovarao sa svim studentima. A radio je s više od 20 generacija. Krkan je bio toliko pravičan i otvoren i posvećen poslu. Malo je takvih bilo i tada kada su čast i poštenje još bile visoko cijenjene kategorije. Kasnije smo se puno družili. Stipa i Pero, Ljubi i Krča, Marijana i Lala, Stela i Dule, Boro i ja. Šampioni smijeha. Večeri smijeha i duhovitosti. I dobre klope. Nezaboravni dočeci Nove godine. Kako smo se samo smijali, plesali, pjevali. Svi su bili tako duhoviti. I u teškim trenucima Krkan je bio tu. Tiha, nenametljiva, pouzdana podrška. Prerano je otišao. S njim je otišao još jedan dio mog života i sve se promijenilo, kao što to biva svaki puta kada izgubiš nekog tko ti je poseban i na koga možeš računati u svakom trenutku. Jako sam ga voljela. Ali... i to je to!

Duško Valentić: Prijatelju, Falstaffe moj dragi, »MNOGO GODINA KASNIJE...« Tako počinje jedna odlična knjiga (*100 godina samoće*) koju smo čitali prije podosta godina. Nije čudno da mi je taj citat pao na pamet dok mislim na tebe, razmišljam o tebi. Jer danas, podosta godina kasnije, napisao bih ti, možda, *e-mail* ili poslao SMS ili pisao na Viber ili WatsApp, no ja, ipak evo, pišem ti pismo. Rukom. Ne tipkam. No – štampanim slovima da »tamo negdje« gdje ga budeš čitao nemaš problem s mojim preraspisanim »šrakopisom«. Dakle KRKO MOJ, divni čovječe, profesore, kolego, i nadasve Prijatelju! Da, sa zadovoljstvom i ponosom te zovem svojim Prijateljem! Jedan sam od mnogih privilegiranih koji su ti bili bliski. Mi neki – jako bliski. Jer zbližila nas je najviše naša pozornica u našoj Frankopanskoj, naša »arena gavelijanska«. A sve je za mene počelo prvih dana rujna mjeseca 1970. godine na akademijinoj »arení«, na prijemnom ispitu, gdje si bio jedan od onih koji su odlučivali o našim sudbinama. O sudbinama nas novopridošlih na prijemni ispit, nas koji smo htjeli u to »glumačko stado«, nas ambicioznih, navih, »glupastih« i pomalo »izgubljenih«. I onda si ti, kao pravi pastir, poveo nas – svoje stado, u otkrivanje nekog novog života. Bilo je to i jedno čudesno divno vrijeme, vrijeme »mnogo godina prije«. Tvoj blagi osmijeh, topao pogled, nenametljiv stav, ohrabrujući glas i danas mi dopire u sjećanjima na to – za nas, sve tvoje đake, sudbonosno vrijeme. Da, tako smo počeli. I neka smo!!! Potom smo, nas dvojica, nastavili graditi naše zajedništvo mojim dolaskom u glumački ansambl Gavelle. Bilo je to, sjećam se, više nego da sam ušao u neku od »nogometnih ekipa liga petice«. A onda se sve odvijalo filmskom brzinom. Iz predstave u predstavu, iz gostovanja u gostovanje, gdje si mi – redovito, kad bi sa svojom (i našom) Ljubicom, odlazio na spavanje, ostavljajući nas »klince« na »afteru«, poskrivečki »tutnuo lovu« u džep od sakoa – »da se nađe«. Hahaha. A na sceni, na probama i predstavama, bio si najbolji partner, vrhunski, običaj je reći »vodonoša«. A ti ni-

kog i nikad nisi »ostavio žednog«. Napajao si nas inspiracijom, energijom, maštom, kreativnošću... Eeeee, tu ti nije bilo ravnog. Često i na vlastiti uštrb – samo neka partner bude još bolji! Krko moj dragi, to se zaista rijetko susreće! Pa onda – kruna svega – naš, TVOJ, Henrik IV !!! Boban odličan Henrik IV, ja princ Henry (ni ja nisam bio loš, hahaha), a ti – maestralni sir John Falstaff. Premijera: 8. veljače 1980. godine. Kako smo samo bili sretni i ponosni!!! A samo dva i pol mjeseca kasnije postao sam tata jedne Jelene. Tad si mi, veseleći se sa mnom, rekao: »Sad buš videl kak se vole kćeri«, misleći na svoju Sanju. I da, bio si u pravu – kćeri se vole najviše. Kad danas, mnogo godina poslije, pomislim na to vrijeme, sav se naježim od ljepote. Divno, ponosno vrijeme. Još uvijek pamtim cijelu predstavu. No moram priznati, i sad mi je žao što sam na kraju predstave, s krunom koja me učinila Henrikom V, morao izgovoriti tekst (koji mi je Shakespeare napisao). U trenutku kad se, okrunjen, penjem prema tronu (»stairway to heaven«), ti, moj Falstaff, moj sudrug, moj kolovođa, moj duhovni otac, s kojim sam, prije toga, proveo pola života ludujući u bezbrigi i raskalašenosti, vođen tvojom sigurnom rukom i slobodoumnim duhom, umom rasterećen obaveza, kad mi se TI obratiš s: »Kralju, moj prinče...«, siguran u našu povezanost, a ja ti onda odgovaram: »Ne poznajem te, starče, radije se moli / otkud ludi i lakrdijašu sjedine, / već dugo sanjam o nekom takvom čovjeku...« (Shakespeare napisao. Ja, Duško, to nikad ne bih, nikad). Krko moj dragi, divni čovječe, profesore, kolego i nadasve Prijatelju, Falstaffe moj dragi, oprosti mi, oprosti, oprooosti!!! Morao sam tako reći, Shakespeare napisao... Ma poznajem te, ma kako te ne bih poznavao, pa ti si me odgojio. Krča moj, volim te

Tvoj princ
Tvoj kralj
Tvoj prijatelj
Tvoj Duško
Duško Valentić
Zagreb, 2023.